

Sygn. akt V U 1454/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Krupińska

Protokolant: Anna Matwiejuk

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy J. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek odwołania J. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 12 lipca 2013 roku Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż J. Ś. prowadzący działalność gospodarczą – Przedsiębiorstwo (...) J. Ś. nie ma obowiązku opłacania podwyższonej o 50% składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym od 01 kwietnia 2013 roku do 31 marca 2014 roku.

Sygn. akt V U 1454/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 roku /Dz.U. 2009, Nr 167, poz. 1322/ o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek J. Ś. w roku składkowym obejmującym okres od 01 kwietnia 2013 roku do dnia 31 marca 2014 roku podwyższa się o 50 %.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż wyżej wymieniony jako płatnik składek w 2012 roku zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 osób ubezpieczonych. Natomiast na dzień wszczęcia postępowania w miesiącach 04-05 2013 roku naliczył on składkę na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84 %, zatem stopa została zaniżona z uwagi na nieprawidłowo ustaloną liczbę ubezpieczonych. Zatem poprawnie ustalona stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w wyżej wymienionym okresie wynosi 1,93 %, a tym zostaje ona podwyższona o 50 %, tj. do 2,90 %.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. Ś. podnosząc, że do zaniżenia wysokości stopy wypadkowej w okresie kwiecień – maj 2013 roku doszło w sposób niezamierzony, poprzez zwykłe przeoczenie. Wyjaśnił on, że w latach 2008 – 2011 był zobowiązany do składania ZUS IWA ze względu na zgłaszanie do ubezpieczenia wypadkowego więcej niż 9 ubezpieczonych. Za rok 2012 ZUS IWA jednak nie zgłaszał, bo liczba ubezpieczonych zgłaszanych przez niego do ubezpieczenia wypadkowego nie przekroczyła 9 ubezpieczonych. Przez ostatnie dwa lata odwołujący otrzymywał z ZUS informacje o naliczonej stopie procentowej na ubezpieczenie wypadkowe. W 2013 roku informacji takiej jednakże nie otrzymał i wtedy też zorientował się, że powinien sam ustalić stopę procentową na ubezpieczenie, w związku z czym natychmiast dokonał korekty DRA za kwiecień – maj i wysłał organowi rentowemu w dniu 01 lipca 2013 roku z poprawnym wykazaniem stopy składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,93 %. Z uwagi na powyższe J. Ś. domagał się uchylenia zaskarżonej decyzji i przywrócenia wspomnianej stopy w okresie 01.04.2013 – 31.03.2014 w wysokości właśnie 1,93 %.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując swe wcześniejsze stanowisko i wskazując na bezwzględnie obowiązujący art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 roku /Dz.U. 2009, Nr 167, poz. 1322/ o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie było uzasadnione, dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie.

Bezspornym ustaleniem jest, iż w latach 2008 – 2011 płatnik składek J. Ś. zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego przeciętnie powyżej 9 ubezpieczonych. Zawiadomieniem z dnia 26 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. poinformował płatnika o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ustalenia dla niego na okres składkowy od dnia 01.04.2013 roku do dnia 31.03.2013 roku prawidłowej wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe zgodnie ze wspomnianą wyżej ustawą o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Postępowanie wszczęto w związku z zaniżeniem przez płatnika tej stopy w miesiącach kwiecień – maj 2013 roku, kiedy to J. Ś. naliczył składkę na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84 %, co było wysokością błędną. Błąd ten zaś został popełniony przez biuro rachunkowe, z którego usług odwołujący korzystał, a konkretnie przez pracownicę tego biura B. S.. Zeznając jako świadek wskazała ona, iż nieprawidłowości powstały niecelowo w kwietniu 2013 roku podczas wprowadzania danych do systemu. Świadek spostrzegła to w czerwcu br., po czym bezzwłocznie wysłała korekty do ZUS uwzględniając w nich już prawidłowe dane /e-protokół z dnia 12.11.2013, 00:11:48 – 00:22:27/.

Okoliczności faktyczne w powyższym kształcie nie były w toku niniejszego postępowania przedmiotem sporu, który dotyczył wyłącznie zasadności zwiększenia przez organ rentowy wysokości owej stopy o 50 % w stosunku do właściwej.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 wspomnianej wyżej ustawy, stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych wynosi 50 % najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla grup działalności. Owa najwyższa stopa została ustalona w Załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 roku /Dz.U. nr 200, poz. 1692 z późn. zm./ w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 roku /Dz.U. Nr z 16 marca 2012 roku, poz. 285/, obowiązującym od dnia 01 kwietnia 2012 roku i wynosi 3,86 % podstawy wymiaru.

Tym samym od 01.04.2013 roku do dnia 31.03.2014 roku stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych, wynosi 1,93 % podstawy wymiaru.

W myśl zaś art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową

składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę. Ustęp 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli płatnik składek nie przekaże danych lub przekaże nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zawyżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Z kolei w myśl ust. 3., przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 i art. 33 ust. 1 i 2, którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie.

W ocenie Sądu wprowadzona w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej – za nieprzekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych danych – instytucja podwyższenia stopy procentowej składki na cały rok składkowy do wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych, ma niewątpliwie charakter sankcji o charakterze represyjnym (penalnym) /tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11, OSNP 2012/15-16/199; z dnia 21 lutego 2012 r., I UK 207/11, Lex nr 1130156/. Jak podniósł z kolei Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r. (sygn. I UK 15/11), „system oparty na deklaracjach, których nieprawidłowości nie powodowałyby dla zobowiązanego żadnych ujemnych konsekwencji, poza przypadkami udowodnienia zobowiązanemu w postępowaniu sądowym popełnienia przestępstwa, nie motywowałby go do przejawiania inicjatywy w celu wyjaśnienia wątpliwości, które mogą towarzyszyć wypełnieniu deklaracji. (...) Aby takiej postawie zapobiegać, systemy prawne oparte na zasadzie ustalania wysokości należności na podstawie deklaracji wprowadzają sankcje za ich wadliwość. Sankcje za zaniżenie należności składkowej w deklaracji wypełnionej przez płatnika, stosowane automatycznie, z mocy ustawy z tytułu jego "winy obiektywnej" mają znaczenie przede wszystkim prewencyjne. Zmierzają do przekonania płatnika, iż rzetelne i staranne wypełnienie deklaracji "zusowskiej" leży w jego interesie. Ujawnienie błędu w deklaracji pociąga za sobą obowiązek zapłacenia podwyższonej kwoty składki." Akceptując cel, jakiemu służy statuowana przepisem art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej odpowiedzialność płatnika, nie sposób jednak zaakceptować poglądu, że odpowiedzialność ta jest absolutna. Należy się zgodzić ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w cytowanym wyroku, że stosowanie przepisów o zabarwieniu penalnym nie może jednak prowadzić do rezultatu, który byłby sprzeczny z podstawowymi zasadami konstytucyjnymi wywodzonymi z klauzuli demokratycznego państwa prawnego - zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego. Podmiot, który wadliwie wypełnia swój obowiązek musi mieć możliwość obrony i wykazania, że niedopełnienie tego obowiązku było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności /tak SN w wyroku z dnia z dnia 14 lutego 2013 roku, sygn. III UK 53/12, Lex nr 1315954/.

Innymi słowy zatem, jak podsumował Sąd Najwyższy w wymienionym wyżej orzeczeniu, płatnik składek może uwolnić się z odpowiedzialności przewidzianej w art. 34 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyłącznie pod warunkiem, że wykaze, iż podał obiektywnie nieprawdziwe dane z przyczyn od niego niezależnych (niezawinionych).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy, należy w ocenie Sądu zauważyć, iż z zeznań świadka B. S. jasno wynika, że błędne określenie wysokości stopy procentowej składki wynikało z omyłki biura rachunkowego płatnika, a nie służyło celowemu wprowadzeniu organu w błąd dla opłacenia niższych składek z ubezpieczenia wypadkowego. Zdaniem Sądu relację tą należy uznać za wiarygodną. Zaniżenie stopy składki dokonane zostało tylko za dwa miesiące, a wcześniej odwołujący składał prawidłowe deklaracje i opłacał składki na ubezpieczenie wypadkowe w obowiązującej wysokości. Jednocześnie poza sporem jest fakt, że J. Ś. rzetelnie prowadził całą dokumentację, a zaistniały błąd – po jego wykryciu – został bezzwłocznie naprawiony. Nie ma zatem podstaw do przypisywania mu winy za popełnienie wspomnianego błędu, a przez to również podstaw do zwiększania o 50 % wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Tym samym odwołanie, w myśl art. 477¹⁴ § 2 kpc, należało uwzględnić.